

SUCCESS MED VÅRSÅEDE ØKOAFGRØDER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Få gode råd om vårsået byg, havre, hestebønne og lupin.

Vårbyg med omhu

Forsøg viser, at der opnås højere udbytter i vårbyg ved at øge udsædsmængden fra 350 til 400 spiredygtige kerner pr. m², og at merudbyttet kan betale for de ekstra omkostninger til udsæd. Vælg en sund sort, som er god til at dække jorden tidligt, hvilket forbedrer konkurrenceevnen overfor ukrudt. For at øge dyrkningssikkerheden kan man vælge en sortsblending. Til rækkedyrkning er det vigtigt at vælge en sort, som ikke har tendens til nedknækning af strå. Vårbyg udnytter ikke forfrugtsværdien så godt som de øvrige arter af vårsæd. Faktisk er den kritiske periode for gødskning kort og tidlig. Det stiller krav til gødningsplanen, som tidligt på vækstsæsonen skal kunne forsyne vårbyggen med 50–100 kg NH₄ –N. Vær omhyggelig ved gødskning, såbedstilberedning og såning - fejl koster udbytte.

Havre skal tidligt i jorden

Et vigtigt krav ved dyrkning af havre er, at den skal sås tidligt. Forsøg viser, at det koster et udbyttetab på 0,79 hkg pr. dag for hver dag, såningen udsættes efter jorden er tjenlig til såning. Havre er god til at udnytte eftervirkningen af en efterafgrøde eller kløvergræs, og havren kvitterer derfor også for en god placering i sædskiftet. Opskriften, der hjælper dig godt på vej, lyder på: 400 planter pr. m² (170–200 kg/ha) i 4–5 cm dybde tidligt i foråret i et godt såbed, efterfulgt af en blindharvning 3–5 dage efter såning. En høj rumvægt er vigtig ved afsætning til gryn, og her er sortsalget ikke uden betydning. Det er derfor en god idé at tjekke sorternes rumvægt på www.sortinfo.dk, hvor der findes resultater fra både økologiske og konventionelle forsøg.

Det er vigtigt, at havren sås tidligt. Parcellen til venstre er sået den 5. april, mens den lave parcel i midten er sået den 5. maj. Foto: SEGES

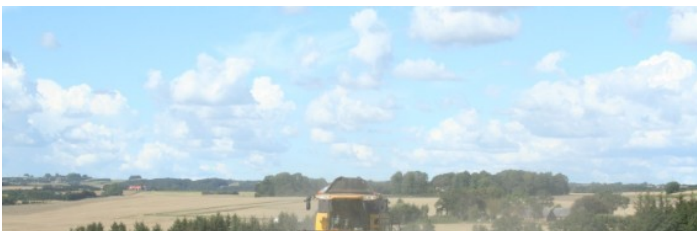
Hestebønnerne klarer ærterne

Siden 2012 har arealet af hestebønner været større end arealet med ærter i renbestand. I 2017 blev der dyrket omkring 6000 ha økologiske hestebønner i Danmark. Hestebønner dyrkes primært til fodringsformål, og når du skal vælge sort, så undersøg hvilke sorter, der passer til den pågældende husdyrgruppe.

Hestebønner skal sås tidligt, så snart jorden er tjenlig. Herved øges udbyttepotentialet, og der er større chance for en tidlig høst. Afgrøden kræver god vandforsyning både til spiring og i vækst. Vælg derfor arealer på lerjord med god vandforsyning eller på sandjord med gode muligheder for vanding. Placér hestebønnerne sidst i sædskiftet, gerne efter to år med korn, og hestebønnerne må maksimalt etableres på samme mark med 5 års mellemrum.

Bekæmp rod ukrudt i det tidlige forår frem til såning. Der sås i 8 cm's dybde. Det er vigtigt, at der kommer mindst 40 planter pr. m², sigt derfor gerne efter 50 planter, når udsædsmængden beregnes. Vær opmærksom på, at tusindkornsvægten kan variere en del mellem sorter og partier. Ukrudt holdes nede ved blindharvning og ukrudtsharvning. Hestebønner egner sig også til radrensning. Det er muligt at bruge alm. rajgræs som undersået efterafgrøde. Husk at sørge for, at der er tilstrækkeligt med bier til bestøvning af hestebønnerne.

Slå til ved første mulighed for høst. Fra midten af august stiger udbyttet ikke yderligere. Hestebønner har store frø med tyk skal, så der stilles store krav til tørringskapacitet, både varme og luft. Leje af tørrevogne, nabohjælp eller klare aftaler med aftageren kan indgå i forberedelserne.

Høst af hestebønne. Afgrøden er her sået på rækker og renholdt ved radrensning. Foto: Inger Bertelsen, SEGES

Lupiner med assistance

En måde at få mere tilfredsstillende resultater med dyrkning af lupin er, at så den sammen med 40 kg vårhvede pr. ha. Her er der ikke tale om blandsæd i den traditionelle forstand, men hveden er med for at hjælpe lupinen. 40 kg pr. ha svarer til ca. 100 hvedeplanter pr m². Vårhvede påvirker ikke udbyttet i lupin, men mindsker vandprocenten ved høst i forgrenede lupinsorter. Høsten bliver nemmere, og man får 600 kg hvede oven i.

Husk, at lupinerne skal podes. Lupin trives ikke på jord med høj PH, til gengæld klarer den sig godt på sandjord. Placér den i sædskiftet efter to år med korn og bekæmp rod ukrudtet op til såning. Lupiner skal sås sidst i marts, når jorden er tjenlig, i 3–5 cm dybde. Hvis der sås i 5 cm's dybde, kan der laves en mere sikker blindharvning. Der sås 80 planter pr m² i de forgrenede sorter. Lupiner skal ikke gødes. Lupin er ikke en stærk ukrudtskonkurrent, og lupiner skal ikke sås på marker med højt ukrudtstryk. Blindharvning og ukrudtsharvning er nødvendigt. Radrensning er også en mulighed.